

Sakfrågor i utrikesdebatten

Svenska Morgonbladet, som ärligt och energiskt förfäktar den isolationistiska linjen, stannar vid Finlands ställning som huvudsakligt motiv. "Finlands sak är vår!", skriver tidningen, en svensk anslutning väster ut skulle sannolikt leda till rysk ockupation av Finland, därför vore det svekfullt och farligt med en sådan anslutning. "Å andra sidan finns det inte minsta tvekan om att Sverige, om Ryssland förändrar sin politik mot Finland och införlivar det med öst, för sin del drar den omedelbara konsekvensen därav genom anslutning väster ut."

Denna synpunkt är och har sedan två år varit den svenska isolationismens mest bärande argument, det argument som man endast i undantagsfall talar om i den officiella debatten, men alltid tänker på. Finland är Rysslands gisslan gentemot Sverige, liksom ryska delegaternas bakom järnridån kvarhållna familjer blir ett medel att avskräcka tilltänkta avhoppare. Det skall ej ett ögonblick bestridas att argumentet har saklig tyngd. Att det inte kan vara avgörande har i denna tidning gång efter annan betonats, och vår motivering skall här i kortaste sammandrag upprepas.

Låt oss först se saken ur rent svensk synpunkt. Det finska argumentet innebär att vi skall avstå från försvarsförberedelser som med hänsyn till Sveriges säkerhet och frihet vore erforderliga för att minska risken för Finland. Först i det ögonblick då Ryssland vidtar vissa markerat aggressiva åtgärder mot Finland skall Sverige ansluta sig väster ut — att detta anses självklart bevisar bäst att denna anslutning av alla antas ligga i Sveriges intresse. Därmed blir Sveriges politik i detta fall direkt beroende av Moskva. Och man kan

ta för givet att Moskva företar de handlingar mot Finland som utlöser en ändring i den svenska politiken då detta bäst passar de ryska makthavarna, rimligen då dessa känner sig redo för en allmän krigisk aktion. Kort sagt: den svenska anslutningen väster ut skulle ske i ett läge som passar Ryssland, men inte Sverige, i ett läge då denna anslutning inte kan väntas resultera i effektiva åtgärder för samverkan. Anslutningen skulle komma för sent.

Vad Finland beträffar är det uppenbart att dess trygghet, liksom Sveriges, ytterst beror på västerns, främst Amerikas, vilja och förmåga att ingripa mot en

ryske aktion. Ju starkare och mera omfattande västerns försvarsorganisation blir, desto större blir utsikterna för ett sådant ingripande. Goda skäl talar för att USA redan nu skulle reagera så starkt vid ett ryskt angrepp mot Finland att ett dylikt anfall är föga troligt. Måhända skulle rent av anfalet bli krigsorsak — liksom ryska angrepp mot Jugoslavien, Turkiet eller Grekland utan tvivel skulle utlösa amerikansk handling. Om Sverige vore medlem av Atlantpakten, måste en aktiv amerikansk politik vid rysk aggression mot Finland anses ännu starkare motiverad, och den kunde resultera i vida snabbare och effektivare hjälp åt Finland än vad nu är fallet — därmed bleve också ett ryskt ockupationsförsök mot Finland mindre sannolikt. Det kan därför — och i den tanken instämmer många finländare, ehuru naturligtvis aldrig offentligen — göras gällande att även Finlands intresse påkallar en svensk anslutning åt väster. Med någon säkerhet är det inte möjligt att döma på den punkten — men då bör Sveriges klara intresse vara avgörande för oss.

*

Situationen skulle, såsom jämväl ofta påpekats, vara en helt annan därest Sverige kunde tänkas i ett eventuellt krig föra en verkligt neutral politik, en politik som innebure beredskap att strida mot det ena hållet lika väl som mot det andra. Nu är det emellertid klart att en rysk seger i ett krig under alla förhållanden skulle innebära den svenska frihetens undergång — ett krig på rysk sida mot Västern kan därför inte komma i fråga. Då Dagens Nyheter upprepade gånger (icke blott i kommunistisk, utan även i socialdemokratisk press) beskyllts för landsförräderi på grund av att denna självklarhet här öppet uttalats, förtjänar erinras om att utrikesminister Undén klart framfört samma tanke. I andrakammardebatten den 26 oktober 1949 förklarade han:

Hr Ohlin yttrade några ord om att krig mellan de skandinaviska länderna är omöjligt. Jag instämmer fullständigt med honom i denna reflexion. Det uttalandet innebär ju ingenting annat än vad som har varit Sveriges politik långt tidigare. Jag erinrar om den deklaration, som i augusti 1914 utfärdades av de svenska och norska regeringarna och som gick ut på att bägge regeringarna vore eniga om att utesluta möjligheterna av ett krigstillstånd i Europa under några förhållanden skulle leda till att det ens riket vidtoge fientliga åtgärder mot det andra. Jag tror, att i detta hänseende finns det ingen meningskiljaktighet mellan oss.

Det kan inte förutsättas att hr Undén sagt dessa ord av rent misstag — trots allt är det ju den knaggliga trivialiteten, inte tanklösheten, som är hans specialitet. Norge och Danmark är allierade med Västerns demokratier, följaktligen kan ett krig mot dessa inte komma i fråga; det är den obestridda slutledningen. Den ryska politiken kan än så länge räknas med vår otillräckliga styrka — en följd av isolationismen —, men inte på vår reella neutralitet i händelse av krig.

Dr Karin Schultz replik till Radiotjänst

(sid. 7) har Dagens Nyheter blott på en punkt anledning att kommentera. Tidningen påverkas givetvis lika litet av den offentliga kampanjen mot dr Schultz från Radiotjänsts sida — vare sig den sker direkt eller genom redaktör Runnquist (Bonniers Litterära Magasin) i Vecko-Journalen — som av de många skriftliga och muntliga hänvändelser av mera privat natur vilka tidigare gjorts av radioledningen. Det är naturligt om dr Schultz temperamentsfulla inlägg väcker kritik och gensvar, men de osmakligheter till vilka Radiotjänst gjort sig skyldig står klart under nivån för anständig debatt.

För dagen blott några ord. Biskop Aulén skriver att mitt citat ur katekesen "är hämtat från stycket nr 167 i 1878 års katekesutläggning" och att "mer än 30 år har förgått sedan denna bok upphörde att begagnas i svenska skolor". Katekesut-

läggningens ordalydelse är emellertid nu densamma som 1878; den upplaga jag har framför mig är från 1948. Hr Auléns antydning om att jag fått tag i en föråldrad katekes är alltså ogrundad. Vidare: katekesen användes fortfarande i stor utsträckning i undervisningen; jag erkänner gärna att ordet "inläres" är missvisande, men detta har uppenbarligen ingen betydelse för debatten. Att bönhörelse skulle utlovas har aldrig påståtts; tvärtom betonade jag, såsom hr Aulén berör, att bönhörelsen inte är ovillkorlig. Det väsentliga är att enligt kyrkans lära Gud påverkas av bönen — vilket icke i inlägget den 18 februari framhölls av hr Aulén.

HERBERT TINGSTEN